

UTVANDRARE

IV.

Utvandrare.

Två gubbar från samma socken möttes oförmodadt en morgon på skeppsbron, der våren redan slagit ut. Våren på skeppsbron är dock icke det minsta grön, såsom Götheborgarne mena, då de påstå att der växer gräs. Nej, våren består der uti tunnors rullande, fastagers vältnande öfver landgångarna, sjögastars muntra stoj, vågornas plaskande kring sammanträngda kölar, vimplars svajande i luften, ångfartygs buller och fräsande m. m., som nog kan spörjas på stället. Skeppsbrons vår har väl inga blommor, men i stället gullgula sydfruktar, särdeles appelsiner, som lysa öfverallt i de små trefliga stånden framför fartygen. En ständigt åska mullrar på något afstånd, det är jerntackor, som lastas i vid jernvågen.

Från den lifliga rörelsen på den vidsträckta platsen emellan de fasta, höga köpmanshusen af sten, som skimrade hvita i solen, och de flytande, af lasten nedtryckta fartygen, der både äldre och yngre handelsmän ilade om hvarandra, syntes de tvenne bondgubbarna göra ett undantag med sin orörlighet några ögonblick; den ena stirrade på den andra med en häpnad, som om han sett en vålnad. Den förre, en undersättsig femtioåring, med lång rock, knölig hatt, uppvikta byxor, en bättre hatt, ombonad med litet vaxduk på kullen, under ena armen, och ett ljusblått paraply under den andra, samt nya stöflor och galoscher på de dervid ovana fötterna, tog snuggan ur munnen och utropade:

— Hvad, Håken, är morbror här igen?

Den tillfrågade, en lång, mager gråhåring, med en sliten dräkt, och en tysk pipa i munnen, stödd på ett paraply och gömmande ett par grofva stöflar bakom sin rygg, smålog, då han betraktade den andra gubben.

— Hvert tänker du taga vägen, farbror? frågade han.

— Jo, besittandes, jag tänker gå till Amerika, med söner och döttrar.

— Hvad skolen J göra der, J som ären så rika?

— Jo, hjertandes, till att bli mer rika, det hörs att man blir det, bara på namnet amerika. Här hemma i vårt land går nu allting gallet, det syns bäst i tidningarna. Vi ha ingen frihet, men orimliga skatter. Det stod ju en räkning i en tidning, häromdagen, på hvad en bonde förlorar hvart år; det kan icke bära sig i längden. Jag sålde mitt hemman, och har nu mina fyratusen banko på fickan. För det köper jag mig en stor gård i Amerika, der alla gårdar äro säte-

rier, och der blir jag friherre. Der är allting fritt, der finnes ingen länsman, som kommer och förseglar min bränvinspanna, der behöfver man icke gifva tionde åt presten, ty hvem som helst kan der bli prest sjelf; jag tänker der göra en ny religion, som består deruti, att den största synd, som finnes, är att betala presten.

Dylikt pratade en lång stund den snusförnuftige gubben.

— Men, tillade han slutligen, du reste ju dit, du, morbror, hvarföre har du kommit hem igen?

— När jag for, farbror, så var jag en lika tok som du nu är, men nu har jag blifvit klok igen, fastän det har kostat allt hvad jag hade med mig. Och derföre är jag hemma igen, Gudilof!

— Hvad tusan, hvarföre blef du icke rik i Amerika, der de skära guld med täljknifvar?

— Jo, ser du, det gick så, att Erik Jansson tog i förvar alla mina och kamraternas penningar, och köpte jord. Sedan fingo vi gå som trålar under hugg och slag och förbannelser; en statkarl hemma hos oss har det bättre. Ser du, jag ledsnade vid det der, och ville hem. Men det var icke så lätt. Som jag aldrig kunde lära mig Yankesernas tokiga mundart, så förstodo de mig icke och jag icke dem, och jag skulle ha svultit ihjäl om icke slutligen en svensk sjökaptten hade förbarmat sig öfver mig, efter jag kunde göra skodon; han tog mig ombord, och nu är jag här lyckligt och väl, och tänker slå mig ned som skomakare i socknen. Jag förstår mig på våras fötter, men icke Yankee-ernes.

— Men du har väl fickorna fulla med gullklimpar, du ser så belåten ut!

— Det fanns nog guldclimpar i Yankesernes fickor, men de släppa dem icke så lätt ifrån sig, ty de ha både näbbar och klor. Om det icke finnes länsmän i Amerika, så är hvarje Yankee sju gånger värre än den värsta länsman hos oss, att klå åt sig allting, och rätt taga de sig sjelfva. Nog får hvar och en ha hvad religion han vill i Amerika, utom den att icke betala till presten; mången betalar till två, tre, för att få vara i fred, ty hvar och en prest har anhängare, hvilka gå illa åt dem, som icke kunna få försvarare af en annan prest och hans anhängare. Jag nästan påstår, att om du kommer till Amerika, så måste du antingen betala presterna mycket, eller också blifva riktigt gudfruktig sjelf, kära farbror, ty endera är man tvungen till i Amerika.

— Det skall fan bli gudfruktig och intet jag, ännu mindre betala åt presterna; är det icke religionsfrihet i Amerika?

— Som jag säger, någon religion skall man ha der, och den blir alltid dyrare och svårare än här hemma, der det icke är så noga. Ej heller får du bränna bränvin i Amerika, och på somliga ställen finnes det ej att köpa!

— Jaså! då skall jag nog bli rik; jag skall lönnbränna.

— Der går det icke an, ty om nykterhetskarlarne märka det, så slå de sönder din panna och dig sjelf med, utan att någon hindrar det.

— Talar du sannt, morbror?

— Ja, min själ, det gör jag visst!

— Nå, då tror jag att jag stannar hemma i vårt land och köper mig ett skogshemman; här kan man alltid lönnbränna.